

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1699

Vragen van het lid **Nijboer** (PvdA) aan de Minister van Financiën over *de uitzending van Argos over flitskredieten* (ingezonden 14 maart 2017).

Antwoord van Minister **Dijsselbloem** (Financiën) (ontvangen 25 april 2017)
Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2016–2017, nr. 1560

Vraag 1

Bent u bekend met de uitzending van Argos over flitscrediteur Ferratum?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het dat deze flitscrediteur vanuit het Verenigd Koninkrijk kredieten aanbiedt met rentepercentages die kunnen oplopen tot 600%?

Antwoord 2

Sinds 2011 heeft Nederland hard opgetreden tegen Nederlandse aanbieders van flitskredieten, kredieten met een korte looptijd (minder dan drie maanden) en relatief lage leensom die vaak via internet worden aangeboden. De in Nederland gevestigde aanbieders dienen te beschikken over een vergunning van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en vallen onder de reikwijdte van de Wet Financieel Toezicht (Wft). De jaarlijkse effectieve kredietvergoeding is gemaximeerd om te voorkomen dat te hoge kosten in rekening kunnen worden gebracht. Voor kredieten, waaronder flitskredieten, mag jaarlijks niet meer vergoeding worden gevraagd dan 12% plus de wettelijke rente (op dit moment 2%) over het geleende bedrag. Daarnaast moet een kredietaanbieder verplicht toetsen of het krediet past bij de financiële positie van de consument (de kredietwaardigheidstoets) voordat het krediet wordt verstrekt. Als gevolg van deze maatregelen is het aantal flitskredietaanbieders in Nederland fors gedaald. De AFM heeft de laatste jaren zes lasten onder dwangsom opgelegd (waaronder drie aan de betreffende feitelijk leidinggevende). Het grootste deel van de flitskredietaanbieders is in 2016 onder druk van de AFM gestopt met de activiteiten. De nog lopende onderzoeken van de AFM naar flitskredietaanbieders worden naar verwachting in 2017 afgerond. Op dit moment is nog een beperkt aantal flitskredietaanbieders actief, die vooral vanuit het buitenland online diensten aanbieden op de Nederlandse markt. Deze aanbieders maken gebruik van de mogelijkheid die daartoe wordt geboden in de richtlijn inzake elektronische handel (2000/31/EG), die in

Nederland is geïmplementeerd door middel van de Aanpassingswet richtlijn inzake elektronische handel (Stb. 2004, 210). In voornoemde richtlijn is onder meer vastgelegd dat voor online diensten, verleent vanuit een vestiging in een andere lidstaat, het land-van-herkomstbeginsel geldt. Dit betekent dat op een in een andere lidstaat gevestigde kredietaanbieder die in Nederland online financiële diensten verleent – en die niet beschikt over een in Nederland gelegen bijkantoor – in beginsel het recht van de lidstaat van herkomst van die kredietaanbieder van toepassing is. Dit betekent dat een financiële onderneming in beginsel niet kan worden gebonden aan regelgeving met betrekking tot financiële diensten van de lidstaat waar de afnemers zich bevinden. Hierdoor zijn de mogelijkheden van de AFM om in te grijpen bij een in een andere lidstaat gevestigde online aanbieder van flitskredieten beperkt. Dit geldt ook voor het in het Verenigd Koninkrijk gevestigde Ferratum.

Hoeveel flitskredietaanbieders er nog actief zijn en hoeveel kredieten zij verstrekken kan de AFM vanwege het toezichtsvertrouwelijke karakter van deze informatie niet mededelen. Uit onderzoek van de AFM uit 2014 blijkt dat het aantal verstrekte kredieten van flitskredietaanbieders van grofweg 89.000 in 2011 was gedaald naar minder dan 1500 kredieten in 2013.

Vraag 3, 4, 5 en 6

Hoeveel van dit soort partijen zijn er actief op de Nederlandse markt? Kunt u inzicht geven in het aantal kredieten dat zij verstrekken?

Deelt u de mening dat rentepercentages van 600% onacceptabel zijn en in strijd zijn met de Nederlandse wetgeving?

Zijn er maximale kredietvergoedingen in het Verenigd Koninkrijk?

Klopt het dat deze crediteur op de Nederlandse markt actief is via een Europees paspoort? Gelden in dat geval de maximaal toegestane rentepercentages uit het thuisland? Zo ja, hoe is dit mogelijk?

Antwoord 3, 4, 5 en 6

Ik ben van mening dat het onwenselijk is dat consumenten in Nederland een kredietvergoeding betalen die hoger ligt dan de in Nederland maximaal toegestane kredietvergoeding van (momenteel) 14%. Hoewel het aantal aanbieders de afgelopen jaren fors is gedaald, zijn er enkele aanvullende stappen nodig om Nederlandse consumenten beter te kunnen beschermen tegen aanbieders die vanuit het buitenland online diensten aanbieden op de Nederlandse markt. Deze online-aanbieders werken, voor zover het gaat om het online aanbieden, niet met behulp van een Europees paspoort, maar vallen in beginsel onder de wet- en regelgeving van de lidstaat waarin zij gevestigd zijn. Door online aan te bieden zonder vestiging in Nederland en doordat overeenkomst worden afgesloten naar buitenlands recht vallen de kredietovereenkomsten niet onder de Nederlandse wet- en regelgeving. Om consumenten beter te beschermen zal in de eerste plaats het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen (Bgf) zodanig worden gewijzigd dat de mogelijkheid tot het doen van op consumenten in Nederland gerichte reclame-uitingen met betrekking tot bepaalde risicovolle financiële producten wordt beperkt. De wijziging behelst een bevoegdheid van de AFM om financiële producten aan te wijzen waarop de hiervoor bedoelde beperking van toepassing is. In aanvulling daarop zal bij separate ministeriële regeling worden bepaald dat de hiervoor beschreven bevoegdheid ook ziet op online-reclame-uitingen vanuit een vestiging in een andere lidstaat die zijn gericht op consumenten in Nederland. De bevoegdheid tot aanwijzing van financiële producten wordt neergelegd bij de AFM zodat, indien nodig, snel kan worden ingegrepen door de toezichthouder. Zo kan de AFM bijvoorbeeld in geval van een misstand of dreigende misstand ter zake van de marketing, distributie of verkoop van een financieel product, binnen een zeer korte tijd overgaan tot aanwijzing van het financieel product. De wijzigingen zullen naar verwachting per 1 juli 2017 in werking treden. De AFM heeft mij laten weten flitskredieten aan te zullen wijzen voor het reclameverbod. Hierdoor krijgt de AFM de mogelijkheid om op te treden tegen (buitenlandse) online aanbieders van flitskrediet. Ik zal de effectiviteit van deze maatregel monitoren en indien nodig vervolgstappen overwegen.

In de tweede plaats ligt er een rol voor de toezichthouder van het land van herkomst van de flitskredietaanbieders. In het geval van Ferratum, dat in het Verenigd Koninkrijk is geregistreerd en daar een vergunning heeft, is het dan

ook aan de Britse toezichthouder (de FCA) om te beoordelen of deze partij zich aan de geldende Britse regelgeving houdt. In het Verenigd Koninkrijk is de maximaal toegestane kredietvergoeding op een hoger percentage vastgesteld dan in Nederland. Sinds 2 januari 2015 geldt in het Verenigd Koninkrijk een maximale kredietvergoeding van 100% per jaar. In aanvulling hierop mag de kredietaanbieder per dag niet meer dan 0,8% rente in rekening brengen over het uitstaande krediet. Concreet betekent dit dat bij een consument, die een lening van 100 euro aangaat en deze na 30 dagen volledig terugbetaalt, volgens het Britse recht nooit meer dan 24 euro aan kosten in rekening mag worden gebracht. Op jaarbasis mogen de kosten van dit krediet niet hoger zijn dan 100 euro (100% van het geleende bedrag). Indien Ferratum zich niet aan deze regels houdt, kan de FCA handhavend optreden.

Vraag 7 en 8

Deelt u de mening dat de wetgeving ter bescherming van consumenten nationaal is en dus ook nationaal moet worden vastgesteld, nageleefd en gecontroleerd?

Welke middelen heeft de Autoriteit Financiële Markten (AFM) om in te grijpen bij dit soort partijen?

Antwoord 7 en 8

De AFM verwacht voldoende middelen tot haar beschikking te hebben om tegen deze partijen op te treden wanneer zij tevens beschikt over de bevoegdheid om flitskredieten aan te wijzen als risicovol product waarvoor geen reclame mag worden gemaakt. Het harde optreden van de AFM tegen flitskredietaanbieders heeft er de afgelopen jaren voor gezorgd dat bijna alle partijen van de Nederlandse markt zijn verdwenen. De kleine groep aanbieders die uitsluitend online (flits)kredieten aan consumenten in Nederland aanbiedt, zal binnenkort verder worden beperkt in hun handelen. Tevens verwacht de AFM via de samenwerking met andere Europese toezichthouders stappen te kunnen zetten. Indien deze maatregelen onvoldoende resultaat hebben, kunnen nadere stappen worden gezet waarbij ook gezocht kan worden naar oplossingen in Europees verband. In dit verband kan ook worden gewezen op het actieplan inzake financiële retaildiensten met als titel «betere producten, meer keuze» van 23 maart 2017, waarin de Europese Commissie inzet op het bevorderen van het consumentenvertrouwen, het verminderen van regelgevende belemmeringen voor bedrijven en het ondersteunen van de ontwikkeling van innovatieve digitale diensten in de Europese Unie. De Europese Commissie gaat hier nader in op het grensoverschrijdend aanbieden van consumptief krediet, waarbij zij aangeeft na te willen denken over het mitigeren van het risico dat onverantwoord grensoverschrijdend krediet wordt verleend. Op dit moment wordt in reactie op het verzoek van de vaste commissie voor Financiën van 14 april 2017 de kabinetsreactie voorbereid. Hierin wordt uw Kamer nader geïnformeerd over de inhoud van het actieplan en de beoordeling ervan.